

10 napos Kommunikációs Kihívás afáziás személyek számára NAA (*National Aphasia Association*)¹ közreműködésével

Kedves Hozzátartozók, Családtagok!

A jelenlegi helyzetben, otthonunk négy fala közé zárva, megszűntek a rendszeres logopédiai ambuláns találkozásaink, valamint a magánpraxist folytató logopédusok sem vállalnak személyes kontaktussal járó foglalkozásokat. Aki szerencsés, szakmailag vezetett telelogopédiában részesül. Azonban ez utóbbi sokak számára nem elérhető a szakemberhiány valamint a terapeuták leterheltsége miatt.

Most MINDENKIT egy 10 napos kihívásra invitálunk, amely szakmailag megalapozott feladatokat tartalmaz. A célunk a programmal az, hogy segítséget nyújtsunk a terápiát nélkülöző páciensek számára, egy olyan napi rutin kialakításában, amelynek szerves részét képezi a kommunikáció. Ebben a gondterhes időszakban is elengedhetetlen, hogy célirányosan foglalkozzunk a kommunikációval a mindennapjainkban. A kommunikációs képességek nem fejlődnek maguktól, és megsegítés hiányában előfordulhat, hogy a kezdetekhez képest rosszabb beszéd- / nyelvi állapot alakulhat ki.

Ha egyes napok gyakorlatai nehéznek bizonyulnak, visszatérhetünk egy előző napi ismétlésére! Fontos, hogy minden nap legyen egy Kommunikációs Kihívás. Ne feledjük, a szintünknek megfelelő feladattal már tettünk valamit magunkért!

Szeretnénk, ha minél többen csatlakoznának a kezdeményezésünkhöz! Egy afáziás páciens, egy család sincs egyedül! Csináljuk végig ezt az időszakot együtt!

Észrevételeket, hozzászólásokat, kérdéseket vagy a program során elvégzett feladatokról képeket, videókat szívesen fogadunk, az alábbi e-mail címen: gyorrehab@petz.gyor.hu

Napi kihívásaink

1. Minden napra valami új
2. Otthoni könyvtár
3. Központban a család
4. Cselekvések
5. Rejtvény nap
6. Ételeink
7. Kategóriákba sorolás
8. Játsszunk!
9. Történetalkotás
10. Pihenő nap, vagy mégsem?

---

¹ Elérhetőség: www.aphasia.org

1. Minden napra valami új

Az első újdonság az, amely még nem tartozik közvetlenül a kihívás gyakorlataihoz, hogy próbáljon meg **kezdeményezni egy videóhívást** Facetime/Skype/Zoom vagy egyéb alkalmas program használatával! Ezzel kapcsolatot tud teremteni más emberekkel, más arcokat lát, új ingereket kap. A hívás lehet akár családtaggal, baráttal, ismerőssel, szomszédal stb.. Erre alkalmas eszköz lehet 1 laptop, asztali számítógép, okostelefon, tablet vagy egyéb okoseszköz.

Ne féljen az újdonságoktól! Ha első próbálkozásra nem sikerül az okoseszköz használata se keseredjen el! Videóra fel!

Szeretnénk, ha minél többen csatlakoznának a kezdeményezéseinkhez! Egy afáziás páciens, egy család sincs egyedül! Csináljuk végig ezt az időszakot együtt!

Ha ehhez a napi kihíváshoz megjegyzése, vagy kérdése merül fel, forduljon hozzánk bizalommal!

2. Otthoni könyvtár

Most egy időre beszorultunk a négy fal közé, azonban könnyen kitörhetünk belőle egy jó történet segítségével. Az **olvasás**, egy olyan részét képezi a nyelvi felépítésnek, amely fejlődésével sokrétű segítséget kapunk a kommunikációban. Mindegy, hogy a választott szöveg könnyű vagy nehéz. Mindegy, hogy 1-1 betű felismerését gyakoroljuk szerettünkkel vagy egy novella olvasását kérjük tőle. Az olvasás, de egy rövid **történet meghallgatása** is jó, hiszen az agyunk ekkor a szavakra, mondatokra fókuszál. Majd az olvasottak/hallottak tartalmát érdemes felidézni és néhány szóban visszaadni azt. Ha szükséges, segítő kérdéseken keresztül.

Ha nincs otthon olyan vers vagy szöveg, amit szívesen meghallgatna/olvasna, érdemes online is keresgélni (akár hangoskönyv formájában is).

Szeretnénk, ha minél többen csatlakoznának a kezdeményezéseinkhez! Egy afáziás páciens, egy család sincs egyedül! Csináljuk végig ezt az időszakot együtt!

Ha ehhez a napi kihíváshoz megjegyzése, vagy kérdése merül fel, forduljon hozzánk bizalommal!

3. Központban a család

Vegyen elő egy lapot és **próbálja felidézni majd leírni a családjába tartozó emberek neveit!** Ha az írás problémát jelent, elő a fényképekkel! Keressen egy hozzátartozót, aki segít a fényképekhez tartozó nevek leírásában/ felidézésében!

Ezután **jellemezze** a listán szereplő embereket 1-1 tulajdonsággal! Például a testvére vicces? Az anyósa félős? A felesége/férje gyönyörű/jóképű? Valaki a családból udvarias? Mindezt, ha szükséges, természetesen segítséggel végezze el. Mint hozzátartozó, rávezetesképpen használhatjuk a várt tulajdonság ellentétpárját, vagy végső esetben a szó kezdő hangját/szótagját.

Majd próbálja meg elvégezni ezt a feladatot a listán szereplő összes családtag. Ha mindenki befejezte a listát kezdjenek videóhívást, vegyék fel a kapcsolatot és indulhat a móka.

Legyen egy szép napjuk, mondják el egymásnak mit gondolnak a családról! Ne feledje a kedves szavakat ☺.

A fenti feladatot videóhívás nélkül is elvégezhetik. A családi nevek lejegyzése után újra és újra elővehetik a feladatot különböző érdeklődési kört választva. Például gyűjtsenek hírességeket /régi nyaralási helyszíneket stb.. Fontos, hogy egy jellemzőt két dologhoz ne írjunk!

Szeretnénk, ha minél többen csatlakoznának a kezdeményezésünkhez! Egy afáziás páciens, egy család sincs egyedül! Csináljuk végig ezt az időszakot együtt!

Ha ehhez a napi kihíváshoz megjegyzése, vagy kérdése merül fel, forduljon hozzánk bizalommal!

4. Cselekvések

Az igék cselekvést fejeznek ki. Segítenek nekünk abban, hogy mit csinál a mondat szereplője, pl.: Anna sétál.. A cselekvések kifejezése legtöbbször nehéz feladatot jelent azoknak, akik afáziával küzdenek. Fontos, hogy ne óvakodjunk a nehézségektől! Nehéz szavak, de használjuk őket bátran!

Válasszon egy cselekvést kifejező szót egy napra! Miután reggel felkel, gondoljon egy dologra, amit csinálni szokott pl. megy. Próbáljon ezzel az igével 10 rövid mondatot mondani a nap folyamán. Egész nap emlékezzen a kiválasztott szóra, és használja akkor is, mikor végzi az adott cselekvést. Például: Megyek a konyhába. Ha ez nehézséget jelent, elég csak az igét használni.

Vacsorát követően próbáljunk visszaemlékezni a kiválasztott cselekvésre, valamint a 10 darab mondatra, amit a nap során a választott igével megalkottunk. Mondjuk végig őket hangosan, majd mutassuk meg az igéhez tartozó cselekvést. Ha az írás nem okoz problémát, írjuk le a 10 darab mondatot, és tegyük ki a választott igét a hűtőre.

Minden nap csináljuk ezt végig más-más igékkel. Ugye egyre könnyebben megy?

Ha mindez nehézséget jelent, a kiválasztott ige illetve azzal képzett mondatok utánmondásával is aktivációra bírhatunk egy másik nyelvi modalitást.

Szeretnénk, ha minél többen csatlakoznának a kezdeményezésünkhez! Egy afáziás páciens, egy család sincs egyedül! Csináljuk végig ezt az időszakot együtt!

Ha ehhez a napi kihíváshoz megjegyzése, vagy kérdése merül fel, forduljon hozzánk bizalommal!

5. Rejtvény nap

Kedves Családtagok! Vegyük elő a kreativitásunkat! Találjunk ki egy főnevet és vezessük rá szerettünket a megoldásra. Azaz, gyártsunk **találós kérdéseket!** Például a kutya szót gondoljuk ki és a tulajdonságai révén vezessük rá a másik felet. Mire gondoltam? Négylábú állat. Ugat. Csahol. Az ember legjobb barátja.

Fontos, hogy a kigondolt szó tulajdonságai közül, először egyszerű jellemzőket mondjon pl. négylábú, állat. Ezután fokozatosan nehezedő, bonyolultabb szavakat is választhat, pl. csahol.

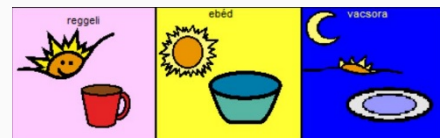
A nap végén gondoljunk vissza a kitalált szavakra (min. 6 db). Próbáljuk felsorolni őket.

Szeretnénk, ha minél többen csatlakoznának a kezdeményezéseinkhez! Egy afáziás páciens, egy család sincs egyedül! Csináljuk végig ezt az időszakot együtt!

Ha ehhez a napi kihíváshoz megjegyzése, vagy kérdése merül fel, forduljon hozzánk bizalommal!

6. Ételeink

Az étkezés, mint központi esemény egy családban, jó alkalmat szolgáltat a kommunikációra, beszédre. Most, hogy napjaink egészét vagy nagy részét otthon töltjük, az étkezések jelenthetik a család legfontosabb programjainak egyikét. Próbáljuk meg Kommunikációs Kihívással megtölteni ezt az eseményt.

1-1 étkezés során **soroljuk fel, mi került az asztalra**, esetleg azt is, hogy az miből készült! Ezután találjunk ki még mást is, amit az éppen előttünk lévő étel helyett fogyaszthatnánk! Például, előttünk sült csirke van. Kimondjuk a csirkét, és felsorolunk egyéb húsféléket.

Jó étvágyat kívánunk!

Szeretnénk, ha minél többen csatlakoznának a kezdeményezéseinkhez! Egy afáziás páciens, egy család sincs egyedül! Csináljuk végig ezt az időszakot együtt!

Ha ehhez a napi kihíváshoz megjegyzése, vagy kérdése merül fel, forduljon hozzánk bizalommal!

7. Kategóriákba sorolás

Vegyünk egy lapot. Írjunk fel egy főnevet. Például az előző nap megerősítéseképp, ételeket. Soroljunk fel **minél több dolgot, ami ebbe a kategóriába tartozik!** Ha az írás nehézséget jelent, akkor segítséggel végezze el a feladatot, vagy szóban. Ha ez is nehézséget jelent, képek segítségével válassza ki négy kép/tárgy közül azt, amelyik nem tartozik egy kategóriába. Például három étel, egy bútor. Ha viszont túl könnyű a feladat, akkor időre is végezheti a gyakorlatot (pl. 1 perc alatt).

Kategóriák lehetnek még: bútorok, állatok, ruhaneműk, zöld színű dolgok, kék színű dolgok, illatos dolgok, ízletes dolgok stb.

További kategóriák lehetnek kicsit más nyelvi területre fókuszálva: S hanggal kezdődő szavak, rövid szavak (1 szótagú), hosszú szavak (min három szótagú), K hanggal kezdődő szavak, SZI szótaggal kezdődő szavak stb.

Szeretnénk, ha minél többen csatlakoznának a kezdeményezéseinkhez! Egy afáziás páciens, egy család sincs egyedül! Csináljuk végig ezt az időszakot együtt!

Ha ehhez a napi kihíváshoz megjegyzése, vagy kérdése merül fel, forduljon hozzánk bizalommal!

8. Játsszunk!

Fontos az is, hogy időt szakítsunk a direkt feladatok mellett, indirekt gyakorlatokra is. Válasszanak egy **társasjátékot**, kártyajátékot, memóriajátékot, puzzle-t, vagy online játékot és induljon a szórakozás!

A játék közben zajló kognitív tevékenységek (mint pl. a figyelem), valamint a spontán szavak/kifejezések a nyelvi területek hatékony működését segítik elő.

Ha az online játékot választjuk, akár bekapcsolhatjuk a messzebb élő rokonokat is egy közös játékra.

Szeretnénk, ha minél többen csatlakoznának a kezdeményezéseinkhez! Egy afáziás páciens, egy család sincs egyedül! Csináljuk végig ezt az időszakot együtt!

Ha ehhez a napi kihíváshoz megjegyzése, vagy kérdése merül fel, forduljon hozzánk bizalommal!

9. Történetalkotás

Szerencsére mind a felnőttek, mind a gyermekek szeretnek **mesélni és történetet hallgatni** egyaránt. Találjon ki egy saját mesét, vagy egy megtörtént eseményre emlékezzen vissza! Ehhez segítségképp nyugodtan használhatnak történetet ábrázoló képsorokat. Mesélje el az unokájának/gyermekének/gyermek rokonának! Ha nincs a közelében gyerkőc, akár a videóhívást is választhatjuk a feladat kivitelezésére.

Ha ez nehézségekbe ütközik, akkor a gyermek mesélje el kedvenc történetét, és hallgassa figyelmesen végig. Videóhívás esetén, ha a kapcsolat véget ért, próbálja visszaadni az adott mese tartalmát akár szavakban, akár mondatokban egy családtagjának. Saját mese alkotása esetén, próbálja meg a nap végén is elmondani azt. Ha képsor használatával dolgozott, azt ismét előveheti és próbálja megint megalkotni a történetét.

Szeretnénk, ha minél többen csatlakoznának a kezdeményezéseinkhez! Egy afáziás páciens, egy család sincs egyedül! Csináljuk végig ezt az időszakot együtt!

Ha ehhez a napi kihíváshoz megjegyzése, vagy kérdése merül fel, forduljon hozzánk bizalommal!

10. Pihenő nap, vagy mégsem?

Dr. Gail Matthews egy Kaliforniában, a Dominikai Egyetemen kutató pszichológus szerint az emberek 42%-kal gyakrabban végzik el az egy napra kitűzött teendőiket, ha ezeket leírják.

Itt az ideje annak, hogy mindenki készítsen egy pontokból álló **heti teendőlistát**. Ennek sablonja itt letölthető. A táblázatot töltsük ki egyszerű, 1-1 szavas szó- vagy képkártyákkal. A kihívás feladatai közül válassza ki 7 kedvencét és a hetirendbe illessze be piros háttérrel. Mostantól, egy nap alatt kell teljesítenie ezeket. A gond nélküli használat érdekében érdemes gyurmaasztót használni a **kártyalapokhoz**. A táblát nyugodtan megcsinálhatja egy hozzátartozó családtag is. Ha elkészült, jól látható helyre tegyék ki pl. a hűtőszekrényre.

Ezt követően a mai nap a pihenésé.

Szeretnénk, ha minél többen csatlakoznának a kezdeményezéseinkhez! Egy afáziás páciens, egy család sincs egyedül! Csináljuk végig ezt az időszakot együtt!

Köszönjük, hogy velünk tartottak a kihívásban, folytassák bátran!

Észrevételeket, hozzászólásokat, kérdéseket vagy a program során elvégzett feladatokról képeket, videókat szívesen fogadunk, az alábbi e-mail címen: gyorrehab@petz.gyor.hu